

A jóra való zsarolás taktikája

Polgári szervezeteink a jövőnk szolgálatában

A civil társaságok jövőendő feladatait és módszereit mérlegelve nem szabad megfeledkeznünk az Európai Unió céljai és taktikája kínálta lehetőségekről.

Az említett kontinentális képződmény az alapítóknak, majd a hozzájuk csatlakozó tagállamoknak mindenekelőtt a honvédelmi biztonságát, megtervezhető gazdasági fejlődését és együttműködését, végül pedig a kulturális tapasztalatcseréjét szolgálja. Az Európai Uniónak ezt az alapérdekét föltétlenül ki kell használnia a kisebbségbe szorult magyarság azon civil szervezeteinek, amelyek másodrendűségünk megszüntetésén dolgoznak. Korántsem azért, mert esetleg naivan azt lehetne gondolni, hogy a nyomorúságunkat mostanában megismerő vezető nemzeteket a nemeslelkűségük a megsegítésünkre vezérli. Megtanulhattuk már, hogy a civilizáltabb embereket sem elsősorban a jóságuk, segítőkészségük, hanem a biztonságukat, kényelmüket, fogyasztásukat védő ésszerűségük cselekedtetí. A mi taktikánk mégis a figyelmük fölkelte és ránk szegezetségének az őrzése kell hogy legyen.

Ez egy ideig megnöveli a határon túli civil szervezeteink felelősségét, s a dolgát is megnehezíti. A többségük már most is a saját művelődési területének, szempontjainak megfelelően tudatosítja (s amennyire lehet, el is háráítja) a normális életnek azokat az akadályozottságait, amelyek a többségi nemzetnek részben a tervezett asszimilációs politikájából, tudatos nyomásgyakorlásából, részben pedig az ösztönös önzéséből, történelmi és társadalmi ismereteinek a fogyatékoságából erednek. Abból a föltevésből kell kiindulnunk, hogy a magyarságot elnyomó államalkotó nemzetnél a rendeződés vágya, az életszínvonal növelésének igénye és a biztonság óhaja az Európai Unióba való betagosodást az ország stratégiai céljának tekinti, s ezért, akár a saját előítéleteit – ha nem is megszüntetve, de legalább – fölfüggesztve igyekszik eleget tenni a követelményeknek.

Működjenek azonban bármennyire bátran és elmélyülten a polgári szervezeteink, akkor sem be-

folyásolhatják közvetlenül az államnak azokat a politikusait, akik a nyelvünket nem ismerik, ha a biztonszági szolgálat megkülönböztetett figyelemmel kíséri is a tevékenységünket. Ezért a mi egyesületi munkánknak elsősorban a saját „kisebbségi” politikusainkra kell hatnia. Lelkiismeret-ébresztő – ha kell: leleplező – tevékenységünkkel annak belátására kell rábírnunk őket, hogy a térség biztonságát és jólétét hosszabb távon nem az ő megalkuvó, látszathalmozó, további korcsosodásunkat szolgáló magatartásuk szolgálja, hanem a gerinces, tényföltáró ellenzékiesség, amely a normális, egészséges szellemű ifjúságnevelés eszményéből kiindulva, jöttányit sem enged a teljes egyenrangúsodás céljából. Vagyis az önrendelkezésében szuverén, saját korszerű szükségleteinek és belátásának megfelelően, tehát a szó európai értelmében lojális, őslakos voltában államalkotó számbeli kisebbség emberi méltóságából. Következőleg abból az igényéből sem, amely az önmegvalósításunknak az alapjait és a falait teremtené meg az eddig részben már fölépített tetőzet után. Mert pl. a vezető politikusaink által létrehozott Magyar Nemzeti Tanács műve, a szabadkai, ill. zentai tehetséggyonozó gimnázium tetőzetnek tekinthető. Méghozzá lebegőnek.

A civil szervezeteink szerencsére olyan helyzetben vannak, hogy a problémáink megoldásának internacionalizálása révén jóra zsarolhatják az ország többségi nemzetének demagógiájában veszteglő politikusainkat. Viszont az egyesületeink munkájának eredményét a meglevő s még kialakítandó nyugati kapcsolataink révén az eddigieknél rendszeresebben kellene eljuttatnunk az elsősorban Brüsszelben, Strasbourg-ban stb. székelő európai s az óceánon túli politikai, emberjogi és kulturális fórumokhoz, tekintélyes államvezetői testületekhez. Nem alkalom diktálta tűzoltó jelleggel, ahogyan ezt eddig a politikusaink tették az érdekeiknek megfelelően. Ők pl. azt is csak a közelmúltban kezdték komolyan venni, hogy a Délvidéken – leginkább gyáván aljas módon – verik a magyar fiatalokat, s hogy

ezen a helyzeten – most, amikor már-már végzetesen elharapózott a jelenség – sürgősen segíteni kell. S a mi „illetékeseink” még mindig eltekintenek a polgári engedetlenségtől mint a leghatékonyabb módszertől!

A létfeltételeink alapvető megoldatlansága miatt tehát most is és a jövőben is óriási felelősség hárul a polgári csoportosulásokra. A magyarság közelmúltjának és jelenének megismerésén érdemben eddig is inkább csak a civil szervezetek keretében dolgoztak nálunk. Az Újvidéki és a Szabadkai rádió, ill. televízió, attól eltekintve, hogy a nemzeti évfordulók megünnepléséből s a kommunizmus éveiben elhallgatott történelmi tények ismertetéséből kivieszi a részét, az életrendet alapvetően meghatározó mindennapokban többnyire a VMSZ, illetve a szerb államvédelem napi érdekeihez igazodik. Leginkább tartózkodik az önálló véleménynyilvánítástól. Ez, alkalmankénti kivételektől eltekintve, a sajtónkra, folyóiratainkra és a könyvkiadásunkra is vonatkozik. S ami a legfájóbb: ennek az álságos helyzetnek elsősorban az ifjúság issza meg a levét.

Iskoláink mindmáig többnyire félre nevelik, félretanítják a fiatalokat, ha az utóbbi időben enyhült is némileg az uralkodó nemzet nacionalizmusa a tankönyvekben. A probléma az, hogy sem a jugoszlávostottan diplomált, anyagi nehézségekkel küszködő pedagógusok, sem a problémák érdemi megoldását halasztgató és az asszimilációnk ellen szólamszerűen tiltakozó, nem ritkán a gyermekeiket az anyaországban taníttató politikusok nem érdekeltek a délvidéki magyar iskoláztatás autonómiájának megeremtésében. Pedig még mindig főleg azoknak a lefordított tankönyvei vannak használatban, akik nem eléggé vagy egyenesen rosszul ismerik régiónk emberét, annak múltját, jelenét s a neveltetési-ismereti igényeit. A magyarországi tankönyvek behozatala rendszertelen, csak alkalmanként engedélyezett, tehát a használatuk sem egyértelműen ajánlott. Kurázi és küldetéstudat kell hozzá. Egyelőre nincs is sok értelme. Mert akárhány gyönyörű művelődési otthont kapjunk is ajándékba anyaországunktól, s bármennyi tankönyv behozatalára és használatára kérelmezzünk is ki tudja meddig érvényes engedélyt a belgrádi minisztériumtól (különben ismét elakadt a vonatott tankönyvbehozatal!), ha a tantervek az új nemzedéket (annak legfogékonyabb időszakában) nem kevés fölösleges, sőt olykor kifejezetten káros ismeretekkel terhelik. Miközben **a fiatalok idő előtt olyan távolságra kerülnek a saját nemzeti kultúrájuktól, hogy közöttük az így keletkező lelki-szellemi szakadéknak a**

civil szervezetek segítségével való áthidalására csupán kevésnek jut ideje és energiája.

Mindez azt jelenti, hogy a polgári egyesületeink azokat a súlyos hibákat próbálják kijavítani, amelyeket a média és az iskoláztatás napról napra elkövet. Egyelőre arra a befogott lóra hasonlítanak, amely erősebb akar lenni a terhet hátra felé húzó másik két társánál.

Mert a Szabadkán esetleg megalapítandó egyetem is csak tetézná a bajainkat, politikusaink ui. a többségi nemzet kényelmi és fölényföltő érdekeinek megfelelően akarják multikulturálissá tenni azt. Ők persze az európaiság és a globalizmus, valamint az új diplomások könnyebb érvényesülésének jelszavait szajkózzák, nem kétséges azonban, hogy az anyanyelvünk háttérbe szorulása ezután még inkább a provincializmusunknak és a többségi nemzet önmagára nézve is káros fölsőbbrendűségi érzésének a fokozódásával jár majd együtt, s így az asszimilációnkkal is. Ez utóbbi érdekében került sor ismét a szabadkai magyar tanítóképző egyetem beindulásának újabb elhalasztására – állítólag a dokumentumok rendezésének elhúzódása miatt. Anélkül, hogy emiatt bárki is megbotránkozott volna.

A schengeni határ átmeneti megerősítésének még inkább fokoznia kell a polgári egyesületeink nemzeti önmegőrző munkáját. Csak távlatilag lesz mindnyájunknak haszna abból, amiből most nagy kárunk van. Ez a kár erkölcsi és lelki, hiszen – remélnünk kell: csak átmenetileg – a saját anyaországunk viselkedik úgy, mint a korábbi évtizedekben azok, akik több mint nyolcvan éve elszakítottak bennünket egymástól. A vezető magyar politikusok nem gondolnak arra, hogy nem elég csupán nekünk, ügyintézőknek megadni az egy évig érvényes vízumot, hiszen mi érző és gondolkodó emberek között működünk, az ő támogatásukkal és értük. Vajon komolyan vesznek-e ők bennünket, egyesületeket, ha az anyaországunk talán hosszú évekre is még inkább elsáncolja magát tőlük?

Az eddig sem volt titok, hogy a nemzeti identitásvédelem szempontjából az egyértelműen hasznos munkát egyelőre csak a civil társulatok végezhetik a Délvidéken, s föltehetően nem csupán nálunk. Arról azonban nemigen eshetett szó, hogy az emberi jogaink kiteljesítésében is kulcsszerepet játszhatnak. Mindenekelőtt az Újvidéken székelő Vajdasági Magyar Tudományos Társaság és a szabadkai Magyarságkutató Tudományos Társaság révén, valamint az Aracs Társadalmi Szervezet folyóiratának tevékenysége által. Ez nem utolsósorban azért lehetséges,

mert míg a politikai pártjaink évek óta úgyszólván késhégyre menő harcot folytatnak a hatalomért és a tekintélyért, addig az említett (és az említetlen) polgári szövetségek, ahelyett, hogy rivalizálásra és anyagi gyarapodásra pocskolnák nehezen összeszedhető erejüket, egymás munkáját kiegészítve teszik a magukét. Hogy nincsenek közöttük kicsinyes torzsalkodások, az annak is köszönhető, hogy a saját választott területüket művelik. A Magyarságkutató Tudományos Társaság elsősorban a délvidéki magyarság jelenének társadalomtudományi megismerésére összpontosítja a figyelmét, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság pedig a történelmi múlt eddig eltakart fehér foltjainak a föltárásában jeleskedik. Az Aracs Társadalmi Szervezet viszont egyfelől a magyarság sürgős művelődési gondjait próbálja enyhíteni a szellemi és tanügyi javak behozatala által, illetve a díjai révén tudatosítja a magyarság szellemi-erkölcsi értékeit, másfelől a folyóirata révén a köztudatba és a politikusi lelkiismeretbe igyekszik becsempészni nemcsak a saját szociográfiai föltárásait, hanem az említett két társszervezet kutatási eredményeit is. Nem egyszer fordult már elő, hogy az Aracsban – mivel az évente négyszer jelenik meg – előbb látott napvilágot valamely tudományos beszámoló, mint annak az egyesületnek a közlönyében, amelynek keretében készült.

Az említett egyesületek együttműködéséhez főződik az az akció (petíció) is, amelyet a diplomahonosítás ügyében kezdeményeztünk e kérdést a politikusainkkal együtt mind a mai napig gondosan elszabotáló magyar tanszék bürokratikus magatartása kapcsán.

Viszont hogy a Tartományi Képviselőház a minap egyöntetűen a második világháború áldozatai magyar kivégzettjeinek neveit is tartalmazó listájának hitelességére, vagyis a kollektív bűnösség vádja alóli fölmentésre szavazott, az elsősorban a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság történészeinek a meggyőző munkáját dicséri. A Magyarságkutató Tudományos Társaság viszont az eddigi kimutatásai által a remélhető oktatási és a gazdasági változásokat, valamint a szabadkai egyetem megalapítását készítette elő. Hogy azonban lesz-e ennek igazán emberi jellege (azaz megéri-e a föltételezett gazdasági-anyagi nyereség), annak előzetes mérlegelése az Aracs folyóirat munkatársainak is a feladata. Mi avval vagyunk, hogy **a nem kellő átgondoltsággal vállalt multikulturális célok csupán fokoznak a délvidéki magyarság lelki gettó sodását, ami sokkal nagyobb veszély annál, mintha a jövőnek továbbra is hasított tudatú magyarja nem eléggé gördülékenyen és idegen hangsúllyal fejeznék ki magát az államalkotók nyelvén, s ha a saját anyanyelvének minél tökéletesebb elsajátítását az európai nyelvek tanulása alapfeltételének tekintené.**

Mindez arra mutat, hogy az Európai Unió kínálta lehetőségeket szem előtt tartva, a civil egyesületek kutatásaival összefüggésben, **nyílt és becsületes eszmecserék kialakulására van szükség a Délvidéken.** Annál is inkább, minthogy a termékeny vitákra való ösztönzés – a politikusok, a lelkiismereti terheltségüket egyelőre ügyesen elleplezők átmeneti öröme – még csak az Aracs folyóiratban jelentkezik. Remélem, hogy ez nem fog így lenni sokáig. **Az érdemi jobbítás ui. alapkérdése létünknek.**

